

LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN

Miljövårdsenheten
Björn Carlberg

BESLUT

Datum
21.8.1995

Beteckning
231-1991-1745
0136-02-004

Enligt sändlista

Överklagad över detta beslut har inte kommit in till Länsstyrelsen. 2.11.1995/SB

delg. d. 4/9 - 11/10-95

Ändring av beslut samt fastställelse av skötselplan, naturreservatet Sundby,
Haninge kommun
(3 bilagor)

Allmän beskrivning av naturreservatet

Namn	Sundby
Objektsnr	0136-02-004
Kommun, registerområde	Haninge kommun
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget i Stockholms södra skärgård mellan Utö och Nändö. Avståndet till Stockholm är fågelvägen ca 40 kilometer. Ekonomiska kartan blad nr 098 89, 098 99, 099 80, 099 81, 099 90, 099 91, 099 98
Area	5 100 hektar
varav landarea	990 hektar
Fastigheter	Sundby 7:1, 7:520 och 7:523
Markägare	Enskild
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Grund för beslutet

Beskrivning av området

Naturreservatet består av ett stort antal öar, kobbar och skär samt södra delen av Ornö. Närmare 30-talet öar har en storlek mellan 1 och 30 hektar. Mer eller mindre trädbevuxna hållmarksområden är den vanligaste natur-

typen. De större öarna i området domineras av glest trädbevuxna hällmarksområden medan de mindre är helt kala eller bevuxna med buskartad vegetation, bärris och ljung. Utöver en mindre andel jordbruksmark med anor från 1400-talet utgörs resterande områden i stort av barrdominerad skogsmark. Sammanhängande större lövskogsområden finns emellertid runt Maren, vid Varnö och på Ängsholmen.

Ärendets beredning

Naturreservatet avsattes genom länsstyrelsens beslut den 21 maj 1965. Delar av området - Mane äng - avsattes redan 1951. Därefter har en skötselplan utarbetats och i samband med dess fastställelse sker en modernisering av föreskrifterna.

Sundby naturreservat är beläget i ett område som utgör riksintresse för naturvården enligt 2 kap 6 § naturresurslagen. Stockholms skärgård är också i sin helhet av riksintresse enligt 3 kap 2 § naturresurslagen.

Ärendet har sänts på remiss till markägarna, Haninge kommun, Skogsvårdsstyrelsen samt övriga kända sakägare, som i huvudsak inte haft någon erinran mot förslaget.

Upphävande av delar av reservatet

Enligt Länsstyrelsens bedömning finns inte skäl att genom reservatsbestämmelserna reglera verksamheter inom vissa av de befintliga tomtplatserna på Ornö. Tomtplatserna utgör hemfridszon och är därmed inte tillgängliga för allmänheten. De saknar således betydelse för friluftslivet. Det finns därför skäl att upphäva förordnandet om naturreservat för de tomtplatser som markerats i bilaga 1.

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 12 § naturvårdslagen (1964:822) upphäver Länsstyrelsen förordnandet om naturreservat för de områden som markerats med skraffering på bifogad karta, bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar samtidigt om nya föreskrifter för resterande del av naturreservatet, som avgränsats i bilaga 1. Föreskrifterna ersätter de gamla från 1965. Beslutet skall således från och med denna dag ha följande lydelse.

Naturreservatets namn skall vara *Sundby*.

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara ett skärgårdsområde. Områdets naturvärden skall skyddas och vårdas. Området skall hållas tillgängligt för friluftslivet. Vid konflikter mellan naturvårdens och friluftslivets intressen skall naturvården prioriteras.

Ändamålet skall tryggas genom att

- skogen i zon 1 får utvecklas fritt,
- reservatets betes- och slättermarker vårdas.

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 § naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla i området.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva verksamhet som kan förändra områdets topografi som att gräva, spränga, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning.
2. anordna upplag annat än i samband med områdets skötsel.
3. anlägga campingplats, tältplats eller liknande.
4. inom zon 1 (se bilaga 1) avverka eller skada levande eller döda träd och buskar eller utföra andra skogliga åtgärder såsom plantering, röjning eller gallring,
5. använda stall- eller konstgödselmedel eller kemiska bekämpningsmedel i naturbetesmark eller naturlig slättermark,
6. inplantera eller införa för landet främmande växt- eller djurart, undantaget växter i trädgård eller odling,

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

7. anlägga väg, stig eller parkeringsplats,
8. uppföra helt ny byggnad eller anläggning,

9. dra fram mark- eller luftledning eller lägga ned kabel eller annan ledning i vatten,
10. bedriva täkt.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder mot åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i bifogad skötselplan, bilaga 2.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och andra upplysningsskyltar,
2. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för friluftslivet, dvs. sopmajor och stigar enligt fastställd skötselplan,
3. anordnande av stängselgenomgångar samt röjning längs stigar.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller liknande,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar,
3. störa djurlivet (t.ex. genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur och groddjur),
4. medföra hund eller katt som inte är kopplad,
5. för längre tid än två dygn i följd tälta på samma plats eller för längre tid än två dygn förtöja båt vid samma strand,

LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN

Miljövårdsenheten
Björn Carlberg

BESLUT

Datum
21.8.1995

Beteckning
231-1991-1745
0136-02-004

6. göra upp öppen eld,
7. inom zon 1 och 2B anordna tävlingar, orienteringar, läger eller liknande.

D. Förekrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan (bilaga 2).
2. Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen. Vid förvaltningen skall samråd fortlöpande äga rum med markägaren.

Förekrifterna träder i kraft tre veckor från den dag författningen utkom från trycket i länets författningssamling, varvid föreskrifterna i Länsstyrelsens beslut den 21 maj 1965, Stockholms läns allmänna kungörelser 1965:104, upphör att gälla.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Birgitta Isaksson Pérez. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit miljövårdsdirektör Björn Risinger, länsantikvarie Jan-Bertil Schnell, lantbruksdirektör Olle Engdahl, länsassessor Lars-Ove Olsson samt byrådirektör Björn Carlberg, föredragande.

Birgitta Isaksson Pérez

Björn Carlberg

Bilagor

1. Beslutskartor, 4 st
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Bilaga 1

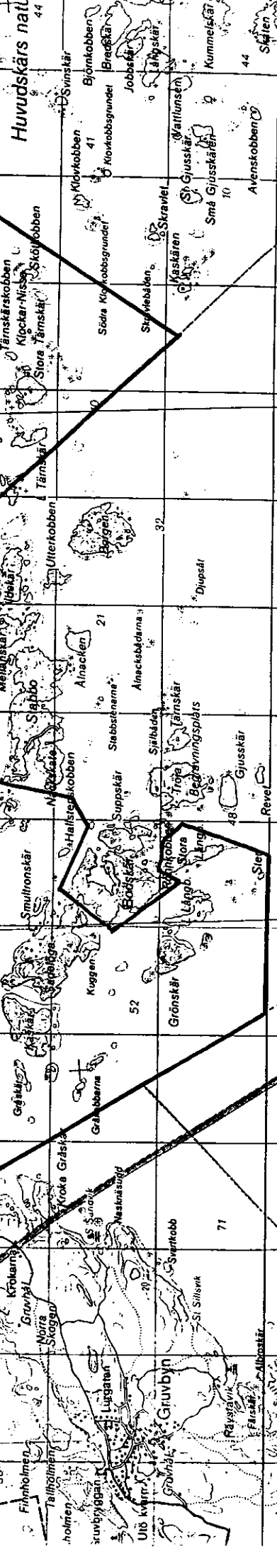
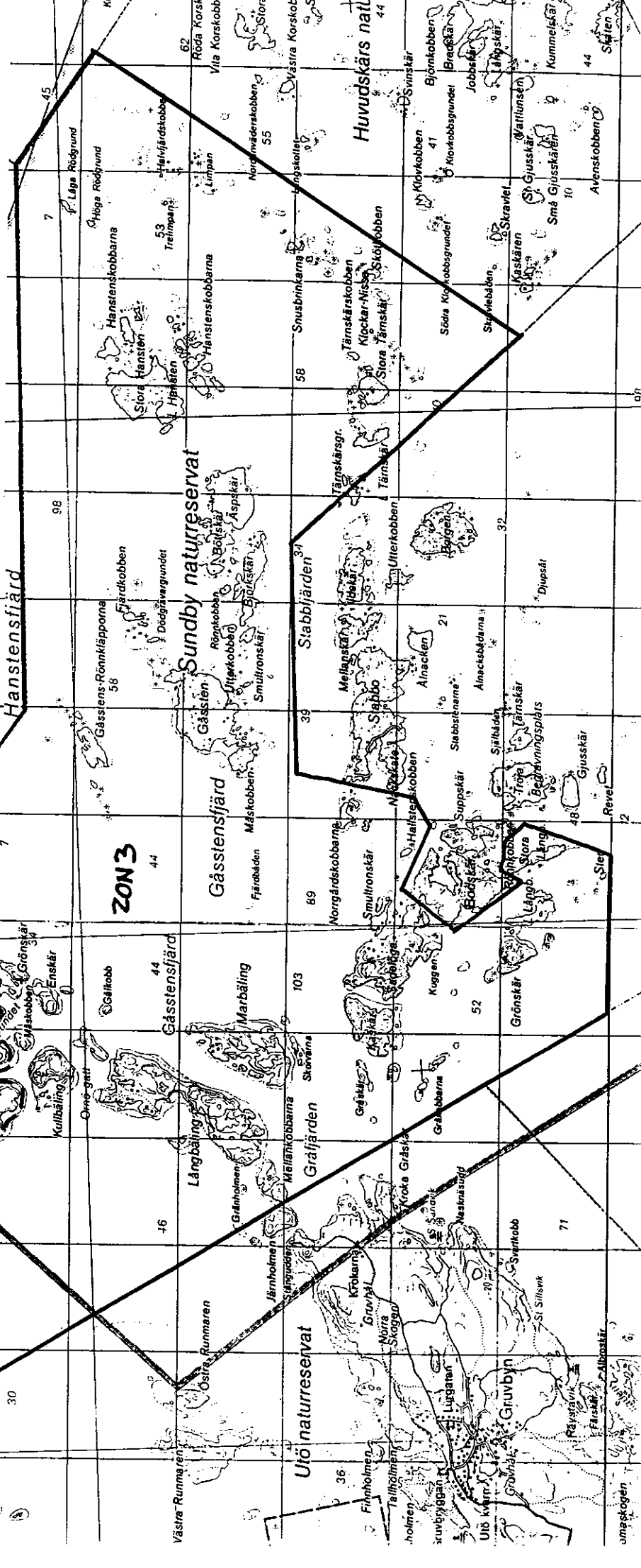
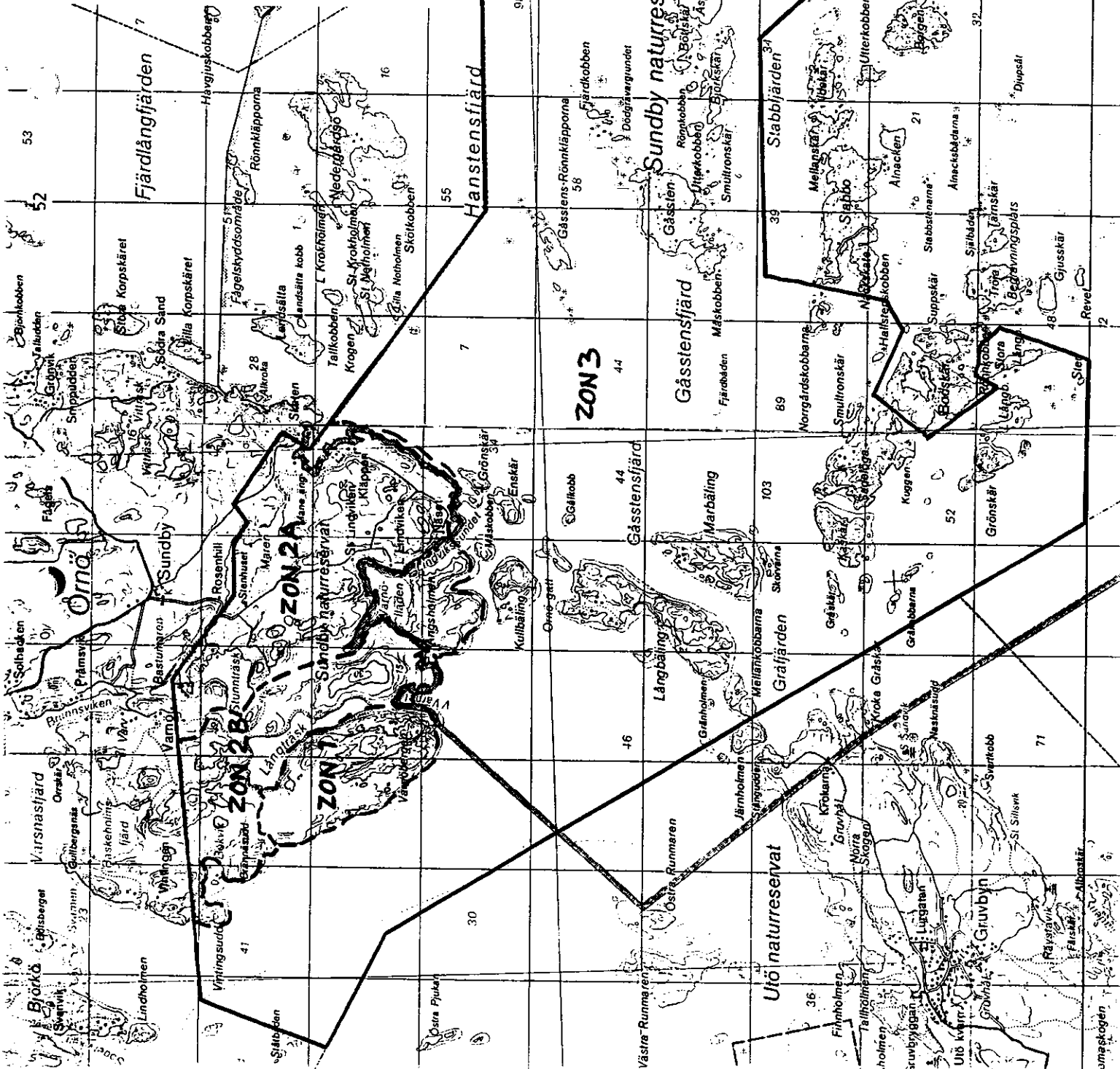
karta 1 (4)

Beslutskarta
Naturreservatet Sundby

Översiktskarta
Skala 1:50 000

Reservatsgräns ———

Zongräns - - - - -

Bilaga 1

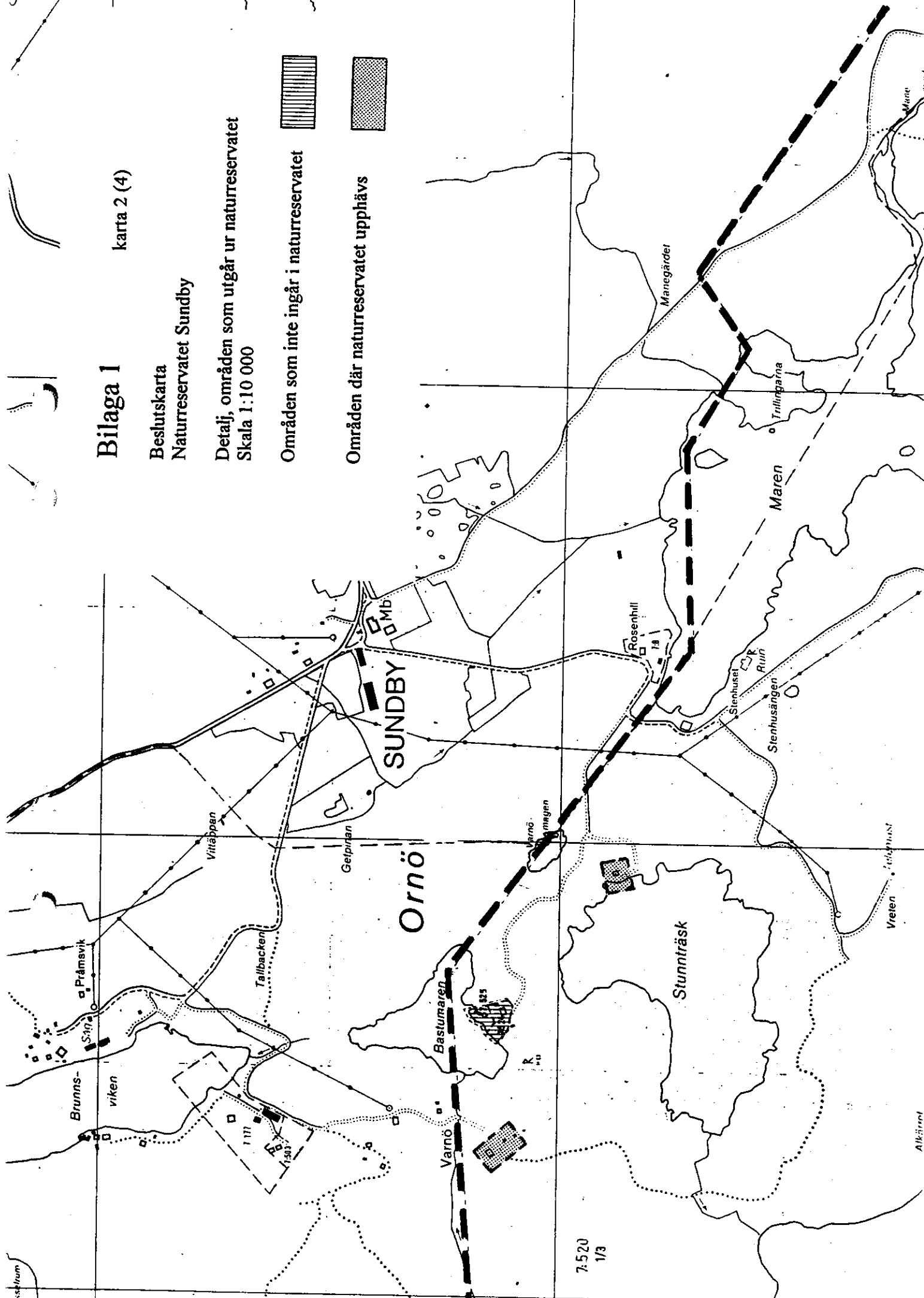
karta 2 (4)

Beslutskarta
Naturreservatet Sundby

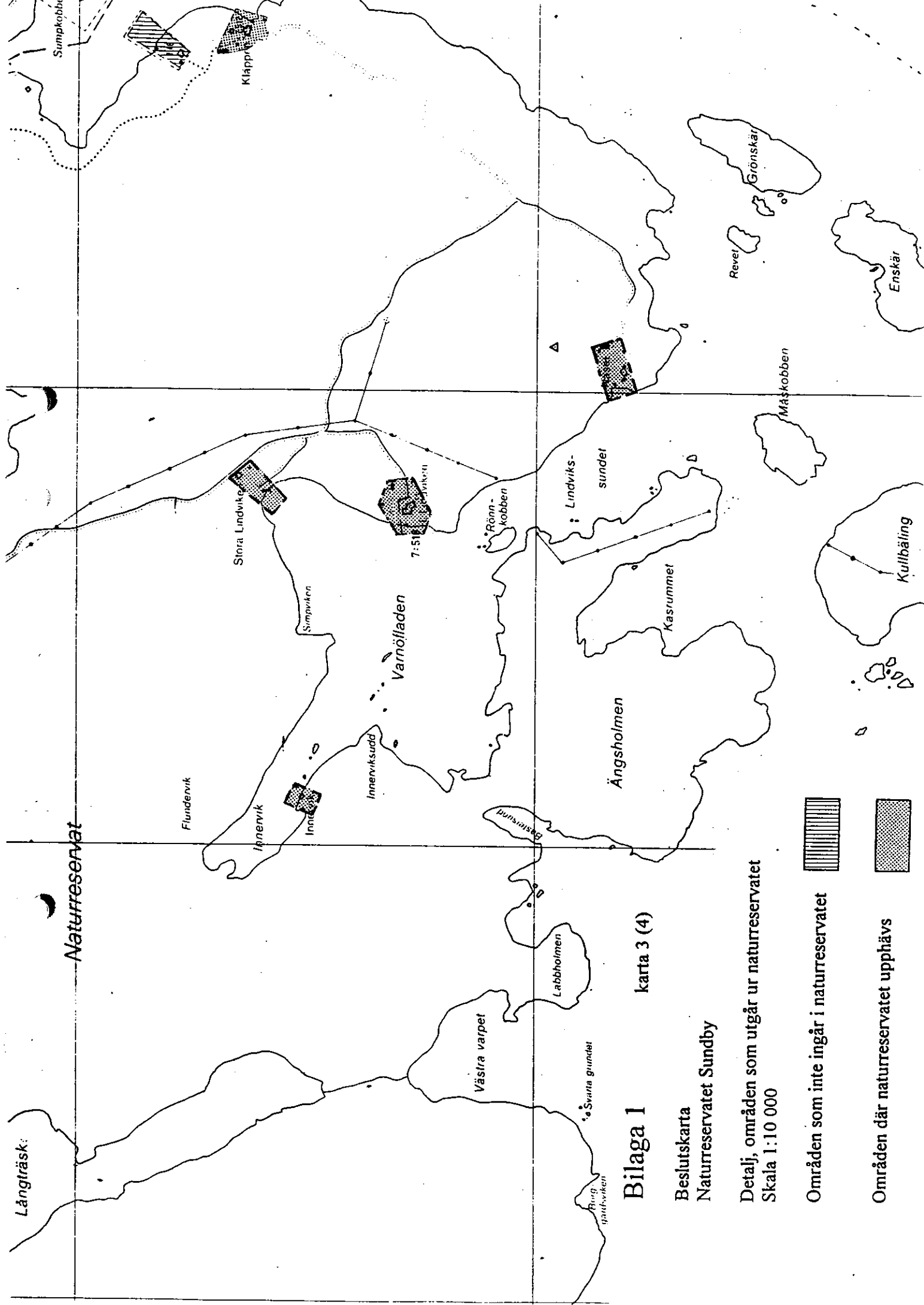
Detalj, områden som utgår ur naturreservatet
Skala 1:10 000

Områden som inte ingår i naturreservatet

Områden där naturreservatet upphävs

7:520
1/3

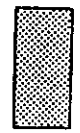
Bilaga I karta 3 (4)

Beslutskarta
Naturreservatet Sundby

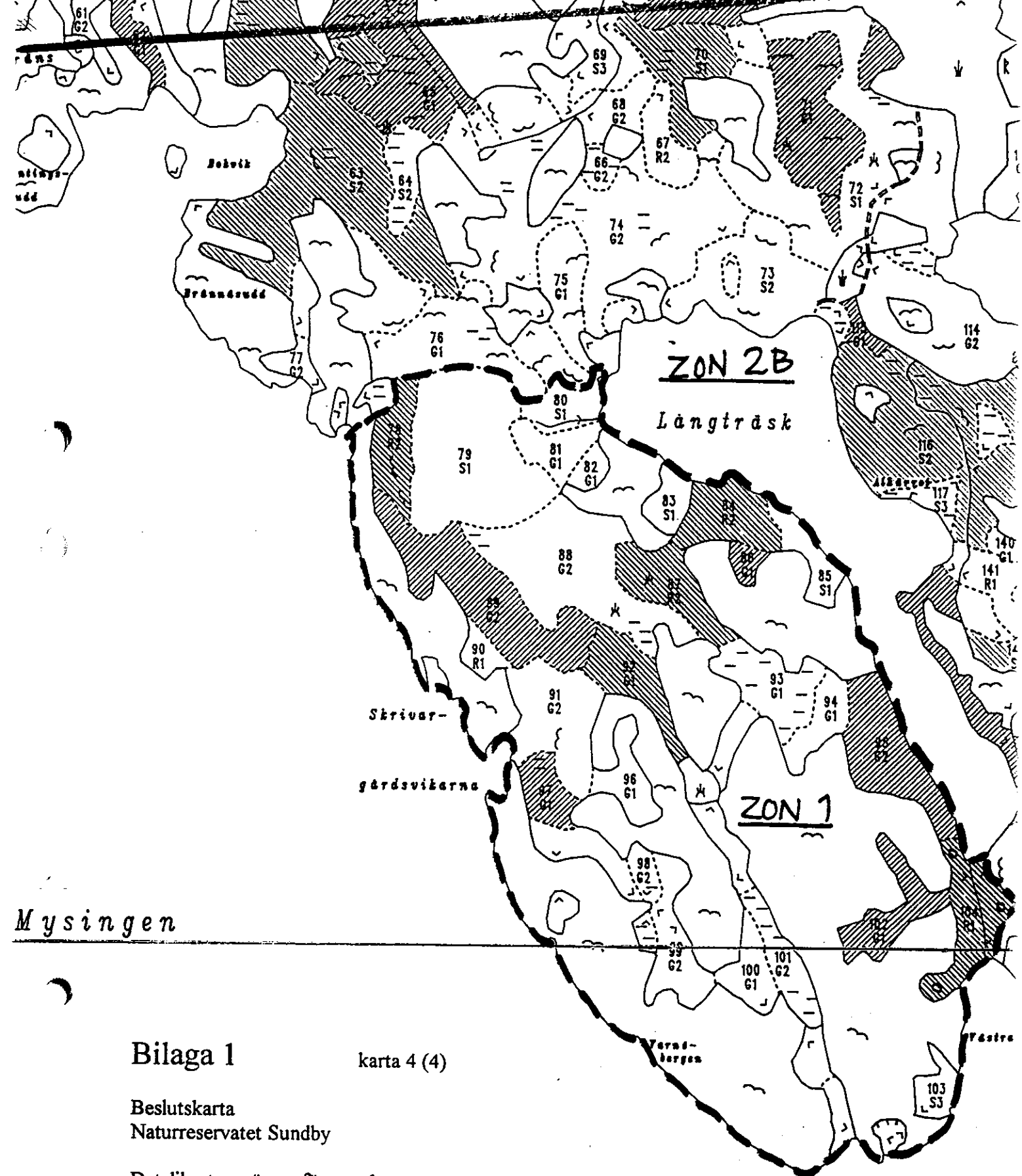
Detalj, områden som utgår ur naturreservatet
Skala 1:10 000

Områden som inte ingår i naturreservatet

Områden där naturreservatet upphävs

Bilaga 1

karta 4 (4)

Beslutskarta
 Naturreseptatet Sundby

Detalj-karta, gränser för zon 1
 Skala 1:10 000

Reservatsgräns

Zongräns

INKOM
 LÄNSSTYRELSEN STOCKHOLMS LÄN
 Miljöförvaltet
 1991-11-11

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET SUNDBY

Fastställd genom Länsstyrelsens beslut den 21 augusti 1995.

I. ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Namn	naturreservatet Sundby
Objektsnr	0136-02-004
Kommun, registerområde	Haninge kommun
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget i Stockholms södra skärgård mellan Utö och Nämö. Avståndet till Stockholm är fågelvägen ca 40 kilometer. Ekonomiska kartan blad nr 098 89, 098 99, 099 80, 099 81, 099 90, 099 91, 099 98
Area	5 100 hektar
varav landarea	990 hektar
Fastigheter	Sundby 7:1, 7:520 och 7:523
Markägare	
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Arealuppgifter

Reservatet har en sammanlagd landareal av drygt 900 ha. Vattenarealen uppgår till ca 4 200 ha varav insjöarnas areal utgör ca 70 ha.

Areal, ha:

Område	Skogsmark	Hällmark, kärr, mossar	Betesmark Inägomark	Tomtmark	Insjöar *)	Summa
Ornödelen	329,1	212,1	54,5	3,0	71,4	669,1
Övr öar	113,6	191,8	9,6	2,6	-	317,6
Summa	442,7	403,9	64,1	5,6	71,4	986,7

*) Långträsk, Stunnträsk, Bastumaren, Varnömagen, Maren

2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT BESTÄMMELSER

Grunden för beslutet samt föreskrifter återfinns i reservatsbeslutet, dnr 231-1991-1745, den 21 augusti 1995.

3. BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Reservatet består av ett stort antal öar, kobbar och skär (varav 30-talet öar är i storlek 1-30 ha) samt södra delen av Ornö. Mer eller mindre trädbevuxna hållmarksområden är den vanligaste naturtypen. De större öarna inom reservatet domineras av glest trädbevuxna hållmarksområden medan de mindre är helt kala eller bevuxna med buskartad vegetation, bärris och ljung. Utöver en mindre andel jordbruksmark med anor från 1400-talet består övriga områden i huvudsak av barrdominerad skogsmark. Sammanhängande större lövdominerade skogsområden finns dock runt Maren vid Varnö och på Ängsholmen.

I barrskogsområdena överväger ris i fältskiktet medan rikare örtvegetation främst återfinns i anslutning till mer öppen mark, lövskogspartierna och vissa kärrområden. Ett kalkstensstråk genom området gör att partier på flera av öarna uppvisar en frodigare växtlighet samt en rikare och mer omväxlande flora.

Fem sjöar ingår helt eller delvis i reservatet. Dessa är samtliga belägna på Ornö. Av dessa kan nämnas Stunnträsk, länets djupaste sjö, som har höga limnologiska värden.

Geologi

Berggrunden består till största delen av urbergarter, främst gnejser och eruptiva bergarter. Av metamorfa bergarter finns exempelvis dioritskiffer i norra delen av Ornödelen. I övrigt förekommer urkalksten, permatit m.fl. bergarter. De lösa jordlagren utgörs i huvudsak av morän och lera.

Flora och fauna

Tillgången på kalk gör att vegetationen på sina håll är mycket rik. Ädellövsskogspartierna vid Maren och på Näset innehåller en representativ lundflora med bland annat tandrot och sårläka. På Näset finns även ett kalkområde med speciell mossflora samt örtbackar med bland annat skogslök och kanelros. Inom barrskogsområdena är floran mindre undersökt men även här har noterats ovanliga arter, vissa av dem hotade i dagens skogsbruk.

Även om barrskogar och hållmarker är de vanligaste naturtyperna innebär inslagen av sjöar, lövskogar, jordbruksmark, öar och strandzoner att området får varierad prägel. Detta märks kanske främst på fågelfaunan med bland annat rovfåglar, ejder, svärta, grågås, vadare och tobisgrisslor. Särskilt kustfågelfaunan är väl inventerad.

Sjöarna, framför allt Stunnträsk, har höga limnologiska värden. Stunnträsk är en orörd och kalkrik sjö som med sina 40 meter är länets djupaste sjö. Här finns ishavsrelikter som skorv och pungräka.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Inom reservatets Ornödel saknas fornlämningar från förhistorisk tid. Undantag kan vara ett gravfält söder om Bastumaren med osäker datering.

Från medeltiden var dock Ornö bebott. Man vet t.ex. att odlingslandskapet inom Ornödelen tillkom på 1400-talet. Bebyggelseämningar finns bland annat norr om Innerviken, vid Vreten samt på ön Hansten. Samtliga byggnader inom reservatet brändes vid ryssarnas härjningar 1719. Så även föregångaren till nuvarande Sundby gård, Sunneby, en slottsbyggnad vid Marens sydvästra strand. Ruinen finns dock kvar, och är idag en av områdets stora sevärdheter. Sunneby återuppfördes som Sundby gård redan 1720 på nuvarande plats ca 500 m norr om reservatsgränsen. En del andra byggnader, gårdar och torp från tiden närmast efter rysshärjningarna finns bevarade, förutom på Ornö även på öarna Långbäling, Marbäling, Gåssten och Sadelöga. Vissa av byggnaderna på Ornödelen är klassade som kulturhistoriskt intressanta. På Sadelöga och Gåssten finns också byggnader som anses vara av kulturhistoriskt värde. Området hade stor betydelse för Ornöbornas fiske redan på 1500-talet och arrendejordbruk förekom t.ex. på stora Hansten på 1600-talet.

Tidigare förekom mineralbrytning på Ornö. Bland annat bröts kvarts, fältspat och glimmer. En masugn fanns också, dock utanför reservatet. Vedbehovet till masugnen samt senare vedleveranser till Stockholm under krigen innebar att både Ornödelen och öarna skattades hårt på skog.

F.d. naturminnesområdet Mane äng avsattes ursprungligen 1951 och ingår numera i reservatet. Ädellövskogsmarken är värdefull och för detta område finns särskilda skötsel-anvisningar.

3.3 Friluftsliv

Reservatet nyttjas av det rörliga friluftslivet, framför allt sommartid. Se också nedan under tillgänglighet.

4. MARKANVÄNDNING

4.1 Betesdrift

Får- och nötbete förekommer på delar av den ursprungliga jordbruksmarken på Ornödelen. Bete på vissa av de mindre öarna förekommer sporadiskt.

4.2 Skogsbruk

Skogsbruk bedrivs inom reservatet främst på Ornödelen. Viss gallring har dock utförts på en del av de övriga öarna.

4.3 Jakt och fiske

Yrkes- och husbehovsfiske bedrivs inom arrenderade och upplåtta vatten. I sjöarna fiskas extensivt. Fritt handredskapsfiske råder i havet.

Jakt sker i markägarens regi.

4.4 Militär verksamhet

En markanvändningsform som präglat reservatet ända från 1800-talet är de militära aktiviteterna. Även i dag används delar av området som övningsområde.

5. TILLGÄNGLIGHET

Tillträdesförbud för den som inte är svensk medborgare råder inom militärt skyddsområde öster om Ornö (se sjökort, båtsportkort). I övrigt är mark- och vatten tillgängliga enligt allemansrätten.

Till öarna utanför Ornö finns ingen reguljär förbindelse. Reservatets Ornödel kan nås med bil via färja från Dalarö eller med den lokala busslinjen mellan Hässelmara (färjeläget) och Lättinge (norr om reservatet). Busshållsplats finns vid Sundby gård varifrån ca 500 meter återstår till reservatsgränsen.

6. FRILUFTSANORDNINGAR

Bryggor:	Inom reservatet saknas bryggor för allmänheten.
Naturhamnar:	Ett stort antal skyddade naturhamnar finns inom reservatet, exempelvis vid Stora Hansten, Björkskär, Sadelöga, Långbäling, Varnöfladen (Ornö), Västra Varpet (Ornö) och Bokvik (Ornö)
Badplatser:	Anlagda badplatser saknas inom reservatet. I de flesta fall är naturhamnarna lämpliga badplatser. Sandstränder finns vid exempelvis Stora Hansten, Björkskär och Gåsskär.
Strövstigar:	Märkta strövstigar saknas.
Vägar:	Vägar inom reservatet är enskilda.
Toaletter, sopställ:	Sanitära anordningar i form av TC, sopställ och sopmajor finns utplacerade på följande platser: 1-2 Ornö vid Bokvik och Västra Varpet 3 Ängsholmen 4 Marbäling 5 Sadelöga 6 Björnskär 7 Lilla Hansten

Reservatet är utmärkt med informationsskyltar. Markerade stigar saknas men enskilda vägar gör området lättillgängligt för fotvandrare och cyklister. Service som affär, post och bensin finns att tillgå på Ornö, dock ej i närheten av reservatet.

7. TILLSYN

Tillsynsman finns f.n. stationerad i Österäng, Ornö.

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet för områdets skötsel skall vara att uppnå och upprätthålla ändamålet med reservatet som det formuleras i reservatsbeslutet.

Reservatet skall vårdas så att området bevaras som ett skärgårdsområde med karaktäristiskt djur- och växtliv. Områdets värde för friluftsliv och naturupplevelser skall tillvaratas.

1.2 Skötsel och vård av skogsmarken

Med avseende på skogliga åtgärder indelas området i tre zoner (Zon 1 - Zon 3). Riktlinjer och åtgärder redovisas under respektive zon. Zonindelningen gäller även övriga markanvändningsformer.

Inom zon 1 får inga skogliga åtgärder utföras. I zon 2 och 3 bedrivs skogsbruk enligt skogsvårdslagens bestämmelser.

Zon 1 (Varnöhalvön på Ornö)

Skogen i området skall lämnas för fri utveckling för att utvecklas mot naturskog. Enligt reservatsföreskrifterna är avverkning av levande eller döda träd eller andra skogliga åtgärder m.m. helt förbjudna i zonen.

Zon 2 (Resterande del av Ornödelen utöver zon 1)

Omväxlande barrdominerad skogsmark med inslag av impediment.

Följande riktlinjer gäller för skogsbruket i zon 2:

- * Hyggesstorleken bör begränsas till ca 4 ha,
- * impediment och mark av impedimentkaraktär bör lämnas orörda liksom kärrartade områden.
- * boträd och vissa potentiella boträd, hålträd och grova torrträd bör sparas.
- * Kantvegetation (ridå, trädgrupper, miljöträd och dyl) bör sparas mot sjöarna vid slutavverkning,

- * Skogliga aktiviteter inom zon 2 B under tiden 1/2 - 15/8 skall föregås av samråd med Länsstyrelsen.

Zon 3 (Samtliga öar utom Ornö)

Stora delar är impediment men även en hel del produktiv skogsmark ingår. Öarnas karaktär skall bevaras. Följande riktlinjer gäller för skogsbruket i zon 3:

- * Inom löv- och talldominerade partier bör endast plockhuggning/gallring ske,
- * inom grandominerade partier kan viss luckhuggning ske, dock bör arealen begränsas till ca 1 ha,
- * impediment och mark av impedimentkaraktär bör lämnas orörda liksom kärrartade områden.
- * boträd samt vissa potentiella boträd, hålträd och grova torrträd bör sparas.

1.3 Skötsel och vård av odlingslandskapet

Områdets jordbruksmarker finns inom zon 2 och 3. Delar av dessa marker hävdas i dag genom bete. Övriga delar är under igenväxning. För jordbruket skall nedanstående riktlinjer gälla.

- * Målet med betet i naturbetesmarkerna är att erhålla en väl avbetad grässvål över hela ytan.
- * Bete med enbart hästar bör undvikas. Sambete, får- och/eller nötbete bör eftersträvas.
- * Betesperioden bör vara från början/mitten av maj till oktober.
- * Ev. stödutfodring bör endast ske i skötselområde 5.
- * På naturbetesmark får gödsling ej ske enligt föreskrifterna.
- * Passager/övergångar i betesområden skall anordnas vid behov.

Särskilt avtal skall upprättas mellan Länsstyrelsen eller naturvårdsförvaltaren och djurhållare om betesdriften.

1.4 Jakt

Inom reservatet bedrivs jakt enligt gällande lagstiftning.

Inom zon 1 bör jakt ej ske under tiden 1/2-15/8.

1.5 Fiske

Fisket i området regleras inte i reservatsföreskrifterna. Fiske i havet är tillåtet för allmänheten enligt bestämmelserna för fiske med rörliga handredskap. Övrigt fiske tillkommer fiskerättsinnehavare.

1.6 Vägar, husbehovstäkt

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd anlägga väg eller bedriva täkt. Väg som krävs för jord- eller skogsbrukets behov skall i normalfallet kunna ges tillstånd, men skall ges en från naturvårdssynpunkt lämplig sträckning. En eventuell husbehovstäkt skall likaså lokaliseras till en från naturvårdssynpunkt lämplig plats.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Att tillvarata områdets stora rekreativa möjligheter utan att förbigå det mål som gäller för områdets natur- och kulturvärden.

2.2 Tillgänglighet och kommunikationer

Transportmöjligheterna egen bil/buss och färja alternativt egen båt kvarstår oförändrade.

2.3 Friluftsanordningar

En strövstig som främst går på befintliga vägar bör utmärkas. Samråd om sträckning skall ske med markägaren.

Angående sopmajor i reservatet, se nedan under renhållning.

I övrigt skall inga anordningar för friluftslivet ställas i ordning.

3. SKÖTSELOMRÅDEN

För vissa delområden anges här skötselåtgärder. I övrigt hänvisas till de generella riktlinjerna för områdets skötsel.

Skötselområde 1, 2

Beskrivning: Hagmarksområde väster om Maren. Område 2 präglad av bete, men har delvis ett alltför tätt träd- och buskskikt. Här ligger ruinen Sunneby. Område 1 har röjts och stängslats relativt nyligen, bete inleddes 1993.

Mål: Naturbetesmark.

Åtgärder: Röjning och gallring för att öppna området i de delar där en acceptabel grässvål återstår. Årligt bete enligt riktlinjer i punkt 1.3. Efterröjning av ev. slyuppslag.

Skötselområde 3

Beskrivning: Betesmark mot östra delen av Maren. Trädgrupper och enstaka träd, bl.a. ek. Trädskiktet är för tätt.

Mål: Naturbetesmark.

Åtgärder: Utglesning av trädskiktet. Årligt bete enligt riktlinjer i punkt 1.3.

Skötselområde 4

Beskrivning: F.d. naturminnet Mane äng. Gammal ädellövskog som domineras av ek. Övergår i blandskog mot söder och alskog mot Maren.

Mål: Naturlig slåtter-/betesmark.

Åtgärder: Vid slåtter: slåttern utförs tidigast i mitten av juli. Skärande eller klippande redskap skall användas. Höet bärgas. Efterbete bör ske.

Vid bete: betesdrift hela säsongen enligt riktlinjer i punkt 1.3.

Området är relativt trädrikt och skall inte tillåtas växa igen ytterligare. Gallringar och röjningar kan ske.

Skötselområde 5

Beskrivning: Betesmark mellan Kläppen och Näset, f.d. åker. I fällan ingår även skogen öster om område 5.

Mål: Öppen betesmark.

Åtgärder: Efterröjningar av ev. slyuppslag. Bete enligt riktlinjer i punkt 1.3.

4. RENHÅLLNING

Befintliga sopmajor skall skötas. Tömning och underhåll av anläggningarna skall utföras enligt förvaltningsavtal som Länsstyrelsen upprättar med naturvårdsförvaltaren. Markstädning utförs vid behov.

Antalet anläggningar skall inte utökas. Vissa justeringar som tillbyggnad, omflyttning, utökning av sopstall etc. kan dock ske.

5. INFORMATION OCH UTMÄRKNING

Reservatets gränser är utmärkta. Underhåll av markeringarna sker vid behov. Zon I skall markeras ut enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar.

Nya informationstavlor skall tas fram. Skyltarna skall tas fram enligt Naturvårdsverkets anvisningar. Skyltarna skall sättas upp på lämpliga platser.

6. NATURVÅRDSFÖRVALTNING

Förvaltningen av reservatet bör regleras i avtal mellan Länsstyrelsen och uppdragstagare. I avtalet regleras frågor om tillsyn, skötsel av anläggningar samt naturvårdsarbeten.

En tillsynsman bör utses för reservatet. Instruktion skall upprättas för tillsynsmannen.

7. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder som rör naturvården och friluftslivet genom att ange på en särskild blankett

- utförd åtgärd inom resp zon och skötselområde
- tidpunkt för åtgärdens utförande
- kostnader
- finansiering
- noteringar om t.ex. åtgärdens effekt

Dokumentation skall sändas till Länsstyrelsen årligen och därmed utgöra underlag vid en revidering av skötselplanen.

Djurhållare med betesavtal skall enligt avtal rapportera årligen till Länsstyrelsen om betesdriften.

8. NATURVÅRDSFÖRVALTNINGENS EKONOMI

8.1 Finansiering

Kostnaderna för naturvårdsförvaltningen belastar Naturvårdsverkets anslag för vård av naturvårdsobjekt m.m. Ersättning för betesdrift bör från 1996 finansieras genom anslagen för miljöstöd till jordbruket.

8.2 Ekonomisk utredning

Kostnader för naturvårdsförvaltningen utgörs av informationsskyltning, utmärkning av gränser, tillsyn, skötsel av skärgårdsmajor, renhållning, ersättning för betesdrift, naturvårdande röjningar i odlingslandskapet.

Närmare utredning om kostnaderna sker i samband med upprättandet av förvaltningsavtal.

9. LITTERATUR

Fågelinventering inom Sundby naturreservat med angränsande områden (Kjell Johansson, Martin Tjernberg SNV PM 438 1974).

Landstingets kustfågelinventering 1974-75 (Den häckande kustfågelfaunan i Stockholms län 1974-75. Regionplanekontoret, Naturresursinventeringen, del 4).

Sammanställning av områden för friluftsliv inom Stockholms skärgård (Torbjörn Svensson, Länsstyrelsen 1974:16).

Natthamnar och Byhamnar i Stockholms skärgård (Anders Tysk, Regionplanekontoret 1979:2).

SUNDBY

Bilaga till skötselplan Sundby naturreservat

Skötselområden

